

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Parashat Tazria- Metsora – Du 11 au 15 Avril 2021

Souguia n° 21

בס"ד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Sefirat Haomer

Cette semaine, le sujet d'étude porte sur **la Sefirat Haomer**. Nous analyserons la Halaha dans un cas de doute ou si le compte n'a pas été fait. De même nous nous pencherons sur une question posée par les Poskim : si quelqu'un doute ou sait à l'avance qu'il ne pourra pas effectuer le compte au complet, doit-il commencer à compter sans Braha ?

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו ויעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée

Leliouy Nishmat Chalom Fredj ben Tourquia

1) Les cas de doutes dans la Sefirat Haomer

רבי ישמעאל פרק שישי מנחות סו.

שירצה יביא ת"ל מיום הביאכם אי מיום הביאכם יכול יקצור ויספור ויביא ביום ת"ל שבע שבתות תמימות תהינה אימתי אתה מוצא שבע שבתות תמימות בזמן שאתה מ מתחיל לימנות מבערב יכול יקצור ויביא [...] והיינו דקאמר ועוד גופא אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמרימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא:

רש"י

ועוד: אמרימר מני יומי ולא שבועי אמר. האי מניינא דהשתא לאו חובה הוא דהא ליכא עומר אלא זכר למקדש בעלמא הוא הלכך ציומי סגי:

ספר החינוך פרשת אמור מצוה שו

לספור תשעה וארבעים יום מיום הבאת העומר, שהוא יום ששה עשר בניסן, שנאמר [ויקרא כ"ג, ט"ו] וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה

והמנין הזה חובה, ועלינו למנות בו הימים יום יום, וכן השבועות, שהכתוב אמר [שם, שם ט"ז] תספרו חמשים יום, ואמר גם כן [דברים ט"ז, ט'] שבעה שבועות תספור לך, ובפירוש אמר אביי בגמרא במנחות [ס"ו ע"א] מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי

ויש מן המפרשים שהיה דעתם כי כוונת הכתוב למנות השבועות דוקא כשהן שלימות, אבל להזכיר בכל יום ולומר שהן כך וכך ימים וכך וכך שבועות אין צורך. ויש מהם שאמרו כי הדרך הנבחר להזכיר מנין השבועות עם הימים תמיד בכל יום. וירא שמים יבחר דרכם להוציא מכל ספק, ולא יחוש לתפארת המלות, וכן נהגו היום בכל המקומות ששמענו

וכתב הרמב"ם זכרונו לברכה, ואל יטעה אותך אמרם זכרונו לברכה [שם] מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי ותחשוב שהן שתי מצוות, שאין הכוונה בזה לומר שתהיה מצוה בפני עצמה, אבל הוא חלק מחלקי המצוה. ואמנם היו שתי מצוות אילו אמרו מנין הימים מצוה ומנין השבועות מצוה, וזה מה שלא נעלם ממי שידקדק בדבר ויבארהו, שאתה כשתאמר יתחייב שיעשה כך וכך, לא יתחייב מן המאמר הזה שהענין ההוא מצוה בפני עצמה. והראיה המבוארת על זה, היותנו מונין השבועות כמו כן כל לילה, באמרנו שהן כך וכך שבועות וכך ימים, ואילו היו השבועות מצוה בפני עצמה, לא סדרו מנינה אלא בלילי השבועות בלבד, והיו להן שתי ברכות, אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ספירת ימי העומר, ועל ספירת שבועי העומר, ואין הדבר כן, אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו, עד כאן

משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל, וכמו שכתוב [ירמיהו ל"ג, כ"ה] אם לא בריתי יומם ולילה וגו'. והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה, וכמו שאמר השם למשה [שמות ג', י"ב] וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאת את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, ופירוש הפסוק כלומר, הוציאת אותם ממצרים יהיה לך אות שתעבדון את האלהים על ההר הזה, כלומר שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות, ולכן יעשה השם למשה אות צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי הטפל עושין אות לעולם אל העיקר

ומפני כן, **כי היא כל עיקרן של ישראל** ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן, ועל כן לא נרצה להזכיר בתחילת חשבוננו ריבוי הימים שיש לנו להגיע לקרבן שתי הלחם של עצרת

ואל יקשה עליך לומר, אם כן, אחר שעברו רוב הימים של שבעה שבועות אלו, למה לא נזכיר מיעוט הימים הנשארים, לפי שאין לשנות מטבע החשבון באמצעו. ואם תשאל, אם כן למה אנו מתחילין אותו ממחרת השבת ולא מיום ראשון, התשובה כי היום הראשון נתייחד כולו להזכרת הנס הגדול והוא יציאת מצרים, שהוא אות ומופת בחידוש העולם ובהשגחת השם על בני האדם, ואין לנו לערב בשמחתו ולהזכיר עמו שום ענין אחר, ועל כן נתקן החשבון מיום שני מיד

ואין לומר היום כך וכך ימים ליום שני של פסח, שלא יהיה חשבון ראוי לומר ליום שני, ועל כן הותקן למנות המנין ממה שנעשה בו, והוא קרבן העומר, שהוא קרבן נכבד שבו זכר שאנו מאמינים כי השם ברוך הוא בהשגחתו על בני אדם רוצה להחיותם ומחדש להם בכל שנה ושנה זרע תבואות לחיות בו

מדיני המצוה, מה שאמרו זכרונם לברכה [מנחות ס"ו ע"א] שמצוה למנותן מבערב כדי שיהו תמימות, כמו שאמר הכתוב, תמימות תהיינה, ואמרו זכרונם לברכה [שם] אימתי הן תמימות, בזמן שמתחיל מבערב. ומכל מקום פירשו המפרשים שאם שכח ולא מנה מבערב, מונה למחר כל היום. ויש שאמרו שמי ששכח ולא מנה יום אחד, שאין יכול למנות עוד באותה שנה, לפי שכולן מצוה אחת היא, ומכיון ששכח מהן יום אחד הרי כל החשבון בטל ממנו. ולא הודו מורינו שבדורינו לסברא זו, אלא מי ששכח יום אחד יאמר אמש היו כך בלא ברכה, ומונה האחרים עם כל ישראל

ומצוה מן המובחר למנות מעומד, ומברך אשר קדשנו וכו'. ומי שמנה בלא ברכה יצא, ואינו רשאי לחזור ולמנות בברכה. ויתר פרטיה, במסכת מנחות

ונוהגת מצות ספירת העומר מדאורייתא בכל מקום בזכרים, בזמן הבית שיש שם עומר, ומדרבנן בכל מקום ואפילו היום שאין עומר קרב בעוונותינו. ועובר על זה ולא ספר ימים אלו בזמן הבית ביטל עשה

Les mots du jour à apprendre :

Décompte Sphère	סְפִירָה
Il peut	יָכוֹל
Il emmènera	יָבִיא

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée

Leliouy Nishmat Chalom Fredj ben Tourquia

תוספות מסכת מנחות דף 10 עמוד א

(Le passage entre crochets est optionnel et ne sera pas nécessaire pour notre Souguia)

זכר למקדש הוא - נראה דבספק חשיכה יכול לברך ואין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה כיון שהוא ספיקא דרבנן ועוד אומר דאפילו ביום סמוך לחשיכה עדיף משום תמימות כדאמרינן לעיל ואין נראה והיכא דשכח לספור בלילה פסק בה"ג שסופר ביום וכן היה נראה מתוך סתם מתניתין דסוף פירקין (דף עא.) דתנן מצותו בלילה לקצור ואם נקצר ביום כשר אבל נראה לר"ת עיקר אידך סתמא דמתניתין דפרק שני דמגילה (דף כ): ומייתי לה בסוף פירקין (דף עב.) כל הלילה כשר לקצירת העומר כו' ודייקינן מינה דקתני לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום לא [ואמרינן בריש מועד קטן (דף ג):] ר"ג ובית דינו נמנו על שלשה פרקים הללו והתירום ומסיק רב אשי התם דסבר לה כרבי ישמעאל דדריש מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהוא מצוה ודחיא שבת וכיון דדחיא שבת אין נקצר אלא בלילה כדמוכח בסוף פירקין ועוד דרבי יוחנן דאמר (שם ד.) עשר נטיעות הלכה למשה מסיני סבר לה כר' ישמעאל דדריש מה חריש רשות ודחי שבת עוד חשיב כי האי גוונא הלכתא פסיקתא בהגוזל קמא (ב"ק קב.) ובפ"ק דע"ז (דף ז.) גבי כל המשנה ידו על התחתונה ומיהו אין כל כך ראייה משם דאין הלכה לגמרי כאותה משנה דקתני התם וכל החוזר בו ידו על התחתונה ואין הלכה כן כדמוכח בפרק האומנין (ב"מ עז:.) ועיקר מילתא לא סמיך התם אלא אהא דהוי מחלוקת ואחר כך סתם ומהא דמוקי בסוף פירקין (דף עב.) רבי אלעזר ברבי שמעון דאמר נקצר שלא כמצותו פסול כר' עקיבא דאמר כל מלאכה שאי אפשר כו' אין ראייה דאע"ג דקיימא לן כר"ע הא מסקינן התם דרבי נמי סבר לה כוותיה] עוד פסק בהלכות גדולות שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעיא תמימות ותימה גדולה הוא ולא יתכן

ספר הלכות גדולות סימן עא - הלכות מנחות עמוד תרסא

אמר רב אשי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. רבנן דבי רב אשי מאנו יומי ומאנו שבועי. מר רב יהודאי גאון הכי אמר היכא דלא מנה עומר לילה קמא לא מאני בשאר לילותא, מאי טעמא, דבעינא שבע שבתות תמימות ולילות, אבל בשאר לילותא היכא דלא מנה מאורתא מאני ביממא ושפיר דמי

רא"ש מסכת פסחים פרק י סימן מ

(Le passage entre crochets est optionnel et ne sera pas nécessaire pour notre Souguia)

[תלמוד לומר שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי הן תמימות בזמן שאתה מונה מבערב. יש מקשין כיון דקרא קאמר תספרו חמשים יום למה אין אנו מונין אלא תשע וארבעים יום ודוחקין לפרש הפסוק עד ממחרת השבת שהוא יום חמשים תספרו אי נמי חמשים יום אוהקרבתם דבתרי' קאי והכי קאמר עד ממחרת השבת תספרו ולא עד בכלל. חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. ולי נראה שאין אנו צריכין לדחוקות הללו. כיון דכתב ביה בהדיא שבעה שבועות תספר לך אין לספור יותר משבעה שבועות ומתספרו חמשים יום לא קשיא מידי שכן דרך המקרא כשמגיע המנין לסכום עשירית פחות אחת מונה אותו בחשבון עשירית ואינו משגיח על חסרון האחד. כיוצא בו כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים (בראשית מו) וכן ארבעים יכנו (דברים כה)]. וכי היכי דמצוה למימני יומי מצוה למימני שבועי דאמר אביי (שם דף 10 א) מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמירמר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא. ופירש ר"י ונראה דספק חשיכה יכול לברך ואין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה כיון דהוי ספקא דרבנן ועוד נראה דעדיף טפי סמוך לחשיכה משום תמימות

שם סימן מא

[.] הלכך אם שכח ולא ספר בלילה יספור ביום בלא ברכה. ועוד כתב בה"ג שאם הפסיק יום אחד ולא סיפר שוב אינו סופר דבעינן תמימות. ואין נראה לר"י דכל לילה ולילה מצוה בפני עצמה היא. [וכי מברכים מברכים מעומד דת"ר בקמה תחל לספור אל תיקרי בקמה אלא בקומה]

ר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף כח עמוד א

וכי היכי דמצוה למימני יומי ה"נ מצוה למימני שבועי. ומצוה למימני שבועי פלוגתא היא במנחות פ' ר' ישמעאל דגרסי' התם אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמיר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש בעלמא הוא וכיון דאביי ורבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי קי"ל כותייהו אף על גב דאמימר פליג עלייהו והפירוש הנכון במצוה למימני שבועי היינו בתשלום כל שבוע ושבוע אבל ברוב המקומות החמירו על עצמם לומר בכל יום היום כך וכך לעומר שהם כך וכך שבועות וימים כך ורוב מפרשים מסכימים דספירת העומר עכשיו דליכא הבאה ולא קרבן אינה אלא מדרבנן בעלמא זכר למקדש כדאמר אמיר התם זכר למקדש בעלמא הוא: **ובהגדה** גם כן אמרו בשעה שאמר להם משה תעבדון את האלהים על ההר הזה אמרו לו ישראל משה רבינו אימתי עבודה זו אמר להם לסוף חמשים יום והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו מכאן קבעו חכמים לספירת העומר כלומר בזמן הזה שאין אנו מביאין קרבן ולא עומר אלא מחשבין נ' יום לשמחת התורה כמו שמנו ישראל באותו זמן וזה ודאי דרך מדרש הוא דעיקרא דמילתא זכר למקדש כדאמר אמיר אבל מ"מ כל זה מוכיח שאין הספירה עכשיו אלא מדרבנן ולפיכך אמרו **בתוספות** דכיון דמדרבנן היא טוב לספור ביום ראשון בספק חשיכה כדי שיהיו שבע שבתות תמימות לגמרי ואין זה נכון שיכניס עצמו בספק לכתחלה ואי משום תמימות אין להחמיר בתמימות בזמן הזה שהוא מדרבנן טפי מספירה דאורייתא אלא כל שסופר בלילה תמימות קרינן ביה אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ' ח' מהלכות תמידין ומוספין שמצוה זו של ספירת העומר מוטל" על כל איש ישראל בכל מקום ובכל זמן ומשמע לי דסבירא ליה ז"ל דאמימר דלא הוה מני שבועי הוא דס"ל דזכר למקדש בעלמא הוא ולפיכך היה פוטר עצמו מן השבועות אבל אינך רבנן דהוו מנו יומי ושבועי דקיימא לן כותייהו סבירא להו דבזמן הזה דאורייתא.

וכתב מר יהודאי ז"ל דמאן דלא מני עומר בליליא קמא לא מני בשאר לילות פירוש דמשום דבעינן תמימות אבל בשאר לילות היכא דלא מני מאורתא מני מיממא ורב האי ז"ל חולק ואומר דאי משום דבעי תמימות שכח באחד הימים נמי חסר המנין ולפיכך הוא אומר שאם לא ספר בלילה סופר ביום וכן כתוב בהלכות גדולות שסופר ביום [ונראה שסומכין הן על מתניתין דבס"פ ר' ישמעאל במנחות דתנן התם (דף עא א) מצותה לקצור בלילה ואם נקצר ביום כשר וכיון דקצירה דיעבד ביום אף ספירה דיעבד ביום אבל ר' יצחק ז"ל אומר שאינו סופר ביום ומתני' דסוף פרק רבי ישמעאל ליתא דקיימא לן כסתם מתני' דמגלה (דף כב) דקתני כל הלילה כשר לקצירת העומר והתם בס"פ ר' ישמעאל מיייתין לה ואמרי' עלה מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום לא אלמא נקצר ביום פסול וכיון דקצירה פסולה ביום ספירה נמי ליתא ביום דהא בהא תליא כדתניא בברייתא דלעיל יכול יקצור ויביא ואימתי שירצה יספור תלמוד לומר מהחל חרמש וגו' וקתני נמי בסיפא שקצירה וספירה בלילה והבאה ביום וסתמא דהתם עדיפא ליה דתני לה גבי הלכתא פסיקתא] **וכתוב עוד בהלכות גדולות** אם שכח יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות וליכא ובתוספות חלקו עליו

Les mots du jour à apprendre :

Il trouve	מוצא
Semaines	שבֻּתוֹת
Entières	תְּמִימוֹת

Programme du Mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée

A la réussite de la famille Tsyonn Chekroun

רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז הלכה כב

מצות עשה לספור שבע שבתות תמימות מיום הבאת העומר שנאמר וספרתם לכם ממחרת השבת שבע שבתות, ומצוה למנות הימים עם השבועות שנאמר תספרו חמשים יום, ומתחילת היום מונין לפיכך מונה בלילה מליל ששה עשר בניסן

שם הלכה כג

שכח ולא מנה בלילה מונה ביום ואין מונין אלא מעומד, ואם מנה מיושב יצא

טור אורח חיים הלכות פסח סימן תפט

[...] כתב בעל הלכות גדולות שאם שכח לברך כל הלילה שיספור ביום ואינו נראה לר"י וא"א הרא"ש ז"ל כתב שיספור ביום בלא ברכה. כתב עוד בה"ג שאם שכח לברך באחד מן הימים (ג) שלא יברך עוד בימים שלאחריו ורב סעדיה כתב שאם שכח באחד מן הימים יברך בימים שלאחריו חוץ מלילה הראשון שאם שכח ולא בירך בו שלא יברך עוד (ד) ורב האי כתב בין בלילה הראשון בין בשאר לילות אם שכח ולא בירך בו יברך בשאר לילות וכ"כ הר"י

בית יוסף אורח חיים סימן תפט

ומה שכתב זמן הספירה מתחלת הלילה ואפילו אינו לילה ממש אלא ספק חשיכה יכולין לספור. בסוף מסכת פסחים כתב הרא"ש (שם) ונראה דספק חשכה יכול לברך ואין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה כיון דהוי ספיקא דרבנן ועוד נראה דעדיף טפי סמוך לחשכה משום תמימות. ומיהו התוספות כתבו בפרק רבי ישמעאל (סו. ד"ה זכר) דאינו נראה והר"ן (כח. דבור ראשון) כתב רוב המפרשים מסכימים דספירת העומר השתא דליכא הבאה ולא קרבן אינה אלא מדרבנן בעלמא זכר למקדש ולפיכך אמרו בתוספות דכיון דמדרבנן היא טוב לספור ביום ראשון בספק חשכה כדי שיהיו שבע שבתות תמימות לגמרי ואין זה נכון שיכניס עצמו בספק לכתחלה ואי משום תמימות אין להחמיר בתמימות בזמן הזה שהוא מדרבנן טפי מספירה דאורייתא אלא כל שסופר בלילה תמימות קרינן ביה אבל הרמב"ם כתב (בפ"ח) [בפרק ז'] מהלכות תמידין ומוספין (הכ"ד) שמצוה זו של ספירת העומר מוטלת על כל איש ישראל בכל מקום ובכל זמן עכ"ל

[...]

וכתב עוד בה"ג (הל' מנחות קלג ע"ג) שאם שכח לברך באחד מן הימים שלא יברך עוד בימים שלאחריו. כן כתבו התוספות בשמו בפרק רבי ישמעאל (שם) וטעמו משום דבעינן תמימות והם כתבו עליו ותימה גדולה הוא ולא יתכן וגם הרא"ש כתב בסוף פסחים (סי' מא) דאינו נראה לר"י דכל לילה ולילה מצוה בפני עצמה: והר"ן כתב בסוף פרק ערבי פסחים (כח. דבור ראשון) בשם מר יהודאי (בח"ג שם) דמאן דלא מני עומר בלילה קמא לא מני בשאר לילות [פירוש משום דבעינן תמימות אבל בשאר לילות] היכא דלא מני מאורתא מני מיממא ורב האי חולק ואומר דאי משום דבעינן תמימות שכח באחד מן הימים נמי חסר המנין ולפיכך הוא אומר שאם לא ספר בלילה סופר ביום עכ"ל ומשמע דרבינו האי נמי לא איירי אלא בשכח בלילה ונזכר ביום אבל היכא דלא

נזכר גם ביום אפשר דסבר שלא יברך עוד אלא שרבינו כתב שדעת רבינו האי כדעת ר"י ולר"י כיון דתליא טעמא דבכל לילה ולילה מצוה בפני עצמה היא ודאי אפילו אם לא נזכר ביום נמי מברך בשאר לילות:

כתוב בתרומת הדשן (ח"א סימן ל"ז) אם ספק לאחד אם ספר לילה אחד או לא יראה דיספור בברכה מכאן והלאה ולא מיבעיא אם נזכר ביום ההוא שאז ודאי צריך לספור בלא ברכה מתוך הספק ושוב יספור בשאר לילות בברכה והכי נהגינן אפילו בודאי שכח בלילה לספור וסופר ביום בלא ברכה סופר שוב בברכה דמיקרי שפיר תמימות הואיל ולא דילג יום אחד לגמרי אלא אפילו לא נזכר הספק עד ליל השניה אף על פי כן סופר בברכה מתוך הספק ואף על גב דבודאי שכח יום אחד נהגינן כהלכות גדולות שכתב שכח יום אחד שוב אינו סופר פירוש בברכה דבלא ברכה מאי נפקא מינה דלא כתוספות דפרק רבי ישמעאל ודלא כאשיר"י דשילהי פסחים מכל מקום בספק מצינן למיסמך עליהו ע"כ

חדושי הגרי"ז מסכת מנחות דף 10 עמוד א

הרמב"ם בהל' תנו"מ (פ"ז הלכ"ד) פסק דמצות ספירת העומר הוא מהתורה גם בזמן הזה, וכן מורה לשון הרי"ף, וצ"ע מגמרא דידן דאמימר אמר זכר למקדש הוא, ועיין בנו"כ, והגר"ח תירץ דהלא צ"ב דברי הגמרא דאטו אם לא יקריבו עומר תיבטל מצות ספירת העומר, וע"כ צריך לומר דהוא משום דכיון דחרב המקדש ובטל דין ההקרבה לכך בטלה גם מצות ספירה, אבל פשיטא דלא תלוי במעשה ההקרבה בפועל, אלא דכיון דבטל דין העומר זהו מבטל גם מצות ספירה, אבל אינו תלוי במעשה אם הקריבו עומר או לא, ולפי"ז צ"ל דהכא איירי אליבא דמ"ד דקדושת המקדש לא קדשה לע"ל, ומשו"ה כיון דבטל דין הקרבת העומר בטל גם מצות ספירה התלויה בה, אבל למ"ד דקדשה לעתיד לבוא שפיר נוהגת מצות ספירה גם בזמן הזה אף דבפועל אין מקריבין עומר אין זה מבטל את המצוה של ספירה, כיון דאפשר להקריב ולקיים דין ההקרבה, וא"כ הרמב"ם דפסק בהל' בה"ב (פ"ו הלט"ו) דקדושת המקדש לא בטלה ויכולין להקריב בזמן הזה, א"כ מצות ספירה נמי לא בטלה מן התורה, [א"ה, ע"ע בחדושי הגר"ח סטנסל במנחות ס"ו]

[...]

שם, בא"ד [תוספות], עוד פסק בה"ג שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעיא תמימות, ותימה גדולה לומר כן, ע"כ, ונראה בכוונת הבה"ג דס"ל דמצות ספירה הכל מצוה אחת היא, דהיינו חמישים יום ושבע שבתות, וזהו דילפינן מתמימות דהיא מצוה אחת, והא דמברכין בכל יום משום דכן הדין בכל המצות כ"ז שלא קיים את כולה דמברכין גם על חלק ממנה, וע"כ ס"ל דאם שכח יום אחד שוב אינו סופר, והתוס' שכתבו דתימה גדולה לומר כן משום דס"ל דכל יום הוה מצוה בפ"ע

Les mots du jour à apprendre :

Compter	לְמַנּוֹת
Au moment	בְּזֶמֶן
Commence	מִתְחִיל

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée

A la réussite de la famille Tsyonn Chekroun

הלכות פסח סימן תפט

באר הגולה 192

אם ברכה: ח' אם (לה) שכח לברך באחד מהימים בין יום ראשון בין משאר ימים (לו) * סופר בשאר ימים (כ) [ז] (לו) * בלא ברכה יאכל אם הוא מסופק אם דילג יום אחד ולא ספר (לח) * יספור בשאר ימים בברכה: ט' ליל שבת וליל יום טוב מברכים וסופרים (לט) אחר (כא) קידוש בבית הכנסת וברמב"ם ויר"ט (מ) קודם הבדלה (מא) אחר קדיש (מב) ותקבל (מג) וכשחל יו"ט האחרון (נג) של פסח

נמ"ה ד"ס לאחר הנדלה היותר שנוי

שערי תשובה

באר היטב

מדתכח ולמחרתו כו' וליתא וכן עמא דבר שאין אומרים זה כלל: [ז] בלא. ענה"ע ועיין גימ' דוד שכתב אם נזכר בקוף היום צה"ש ומנה או בלא ברכה ימנה שאר הימים בלא ברכה דליכא ס"ס גמור ובר"מ גמנס בזה ק"ת ע"ש ועיין בשלל אברהם מדין אונ' ונ"ב סי' כ"ז כתב בזה"ק היה רחוק ויהיה אונ' יום ולינה יספור בלא בלא ברכה ושאר הימים בברכה ובר"מ הביא בשם פרי הארץ כמ"י שמונה שאר הימים בלא ברכה ובמח"כ כתב דמ"מ אם האונ' ספר מעלמו ומדעתו והיה מי שישתדל בעדו בלתי קצורה או שאר ימים מני לצרך ע"ש וע"ש בבר"מ בשם פרי הארץ שקטן שהגדיל חוץ ימי העומר וכן גר שנתגייר חוץ ימי העומר מונים שאר הימים בלא ברכה ואם נתגייר ביום ראשון לעומר מונה צ' ביום בלא ברכה ואח"כ בברכה ע"ש ומ"ש נקטן אין זה לדין שהקטנים שהגיעו לחינוך סופרים ג"כ ומכ"ש מופלא סמוך לאיש ואם לא ספר עד שהגדיל וכבר עברו מימי העומר פשיטא דלינו מנכר ועיין במח"כ בשם זרע אמת מי ששכח לקפור בליל עש"ק והתפללו ערבים של שנת מענט"ז גדול ואו נזכר שלא ספר בלילה מ"מ כיון שעדיין יום

ביאור הלכה

לא ג"כ לרין לקפור [תרומת הדשן]: * סופר בשאר ימים. והיינו דלפי שאין הימים מעכבות זה את זה והע"ג דכתיב תמימות תהייה כתב הר"י גיאות בשם ר"ה גאון דמקיים תמימות בשבועי דהיינו שכל השלם שבועי כשזמור השבוע שזמור דמקיים שבעה שבועות תמימות תהייה ועוד תיכף ע"ש דהיינו דלישתלי יום אחד יספור בליל שני שמי הפסירות כגון בשבת ספירה ראשונה יאמר בפסירה שניה אחרת יהיה אחד בעומר וימלא דין תרי עומר"א וכיון דמני גס של אחרת לא נפק מכלל תמימות תהייה ע"ש וכן מובא בשני ק"ת בשבועי לקט בשם השו"ת הגאונים ע"ש בס' ר"ד אכן שארי פוסקים לא הזכירו סברא זו וכתבו דהיא תמימות תהייה קאי אכל יומא שהתחיל לקפור מעברו וכמו דדרשין במנחות דף ס"ו ובמגילה דף כ' אכל לא לענין שלל הימים יעכבו זה את זה [עיין חו"ס' מנחות וכתוב' מגילה ובש"ל בשם הר"ר ישעיה וצא"ו סי' שצ"ט] וצ"ח מלאכת שבת עטוב לחוש לדברי רב האי גאון בחירו' השני ולקפור גם הפסירה של אחרת יחד. וכלי ברכה וכו'. ושארי אחרונים לא הזכירו ד"ו: * בלא ברכה. כתב נהר שלום מי שמתו מוטל לפניו בליל יום העומר יספור ביום לאחר קצורת מתו בלא ברכה ולא דמי לתפלה דאין מתפלל בחזרת משלוטין כדאיתא ביר"ד סימן שמ"א כיון דבעיקר זמנה היו פטור דהכא למ"ד דמונה אותה אף ביום לאו בחזרת משלוטין הוא לילה אלא דחיובה נמשך עד סוף מעל"ע כדמשמע מרמז"ס פ"ו מתו"מ ודמי להבדלה שמבדיל ביום ח' אחר קצורת מתו דעיקר זמנה הוא עד יום ד' ולפ"ו שסופר ביום יוכל לקפור שאר ימים בברכה מיהו אם נמשך קצורתו כל היום באופן שלא נשאר לו פנאי לקפור אחר קצורת מתו אין לו לקפור עוד בימים הצאים בברכה דמה לי אם שכח לקפור ומה לי אם נפטר לקפור אידי ואידי לא היו תמימות ע"ש והנה מה שהלית דלמאן דמחייב לקפור ביום אינו מטעם השלמה אין זה צורך כ"כ עיין צא"ו סי' שכ"ט מש"כ בשם אבי העזרי בעיקר הדין מאי דפסיקא ליה דאזנן פטור מפסירה הרב נב"מ מה"ק ח' א"ח סי' כ"ז מסתפק בזה ע"פ מש"כ מהרש"ל בת' סימן ע' דלא מכלל הדברים אונ' פטור ומגבש ע"ס אזהר סברות דליכא לומר דגם מפסירה לא פטור ומנכר גם דעת אזהר פוסקים דאזנן פטור אכל רשאי לקיים וע"פ כל זה דעתו דיספור בשעה שמתו מוטל לפניו בלא ברכה ושוב יכול לקפור בלא הימים בברכה מאחר דכלל זה יש פוסקים דלא צעין כלל תמימות ע"ש והעתיקו הגאון רעק"א בהגהותיו: * יספור בשאר הימים בברכה. ע' נמ"כ מש"כ לענין אם טעה בימים וכו' והוא מדברי הט"ו וחק' שהוא לא נקט רק טעה בימים ולא טעה בשבועות פשוט דה"ה וכו' בטעה בשבועות ולא בימים שארי ימים הוא לעיכובא יומר משבועי לכו"ע וכו' נמ"כ נמ"כ אכן לפי הסברא היה נראה דהט"ו מיייר רק בשאר ימי

שער הציור

(מו) פ"ח וש"א וכ"ש אם ספק זה שדילג לא היה על יום ראשון כי"א על שאר הימים צדאי יספור שאר הימים בברכה דמה דעת רוב ראשונים דמחייב מדינא לקפור שאר הימים עיין בטור ובהלכות ר"י גיאות: (מו) מ"א וש"א: (מח) גבר"א: (מט) ח"י וז"ר ופמ"ג דלא חקא יוסף:

2. Lorsque quelqu'un a sauté un jour, qu'en est-il des Brahot déjà prononcées ?

תוספות מסכת כתובות דף עב עמוד א

וספרה לה לעצמה - וא"ת אמאי אין מברכת זבה על ספירתה כמו שמברכין על ספירת העומר דהא כתיב וספרה וי"ל דאין מברכין אלא ביובל שמברכין ב"ד בכל שנה שלעולם יוכל למנות כסדר וכן עומר אבל זבה שאם תראה תסתור אין לה למנות

* לכאורה יש לאמר שזה דווקא לשיטתם, אבל לבה"ג למה אמרו למנות ?

מורה באצבע (חיד"א) סימן ז אות רטז - ריז

רטז. ישתדל מאד בספירת העומר כי סודותיה רמים ונשאים וישתדל לספור לפחות קרוב לחצי שעה מהלילה

ריז. יזדרז ויעשה סימנים שלא ישכח לילה אחד כשאינו מונה בצבור דאפשר דישכח גם ביום ולא יוכל עוד לספור בברכה ולמפרע היו כל הברכות מלילות שעברו לבטלה וביטל מ"ע

שו"ת רב פעלים חלק ג - אורח חיים סימן לב

[...] מיהו נ"ל להוכיח מדין ספירת העומר הנז', דאם נאמר אין בחצי שיעור מצוה, קשא איך יתקנו ברכה על ספירת העומר בכל לילה, והלא יש לחוש שמא ישכח ולא יספור לילה ויום, ואז כל ברכותיו שברך יהיו לבטלה, אלא ודאי איכא קצת מצוה בחצי שיעור, ולכך אין ברכותיו לבטלה, כיון דעשה קצת מצוה, ונהי דלכתחילה לא מברך על מקצת, הנה בדיעבד לא היו ברכותיו לבטלה. וראיתי להתוספות בכתובות דף ע"ב בד"ה וספרה שכתבו לא תקנו על ספירת הזבה ברכה מפני שאם תראה תסתור, והוי מה שברך לבטלה, מיהו אמרתי דיש לחלק, דהתם שאני דהספירה היא בעבור הטבילה שתטבול אחר שתספור ואם ראתה אזדה לה טבילה, לכן הוי ברכה לבטלה, אבל גבי העומר הספירה היא בשביל יום טוב, כי לכן כתבו הפוסקים טעם דאין מברכין שהחיינו על ספירת העומר, משום דהספירה היא לצורך יום טוב, ולכן סומכין בברכת שהחיינו מברכין על יום טוב, כנז' בהלכות ספירת העומר ע"ש, וכיון דסוף כל סוף עושין יום טוב מהנייה הספירה במקצת, ולהכי לא הוי ברכותיו לבטלה [...]

Les mots du jour à apprendre :

Souvenir	זְכָר
Compte, nombre	מְנַיָּא
Maintenant	הַשְּׂתָא

Programme du Jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée

A la réussite de la famille Tsyonn Chekroun

(Le Kinat Sofrim est optionnel)

קונטרס	קנאת סופרים	השטמות לחיבורי שט"ד וז"ד פ
<p>ובגדרון הספירה באחד בטריזד מאוד בעסקי עולם וזה זמן רב חסר לא ישלים לספור כל הספירה מנודל טרדחו לא ימלט שלא ישכח יוס' א' מלספור רק בימי החג נוחן דעחו לכפור בלי שכחה אם כוחר לספור ואינו חושש שיכחח אח"כ ואין כאן חמימות והכבתי לו ש"ספירוכו' והנה היעב דיבר רו"מ בזה והטעם כי אם הי' כחוב חמימות יהיו הי' משתע דבאמת צעין שיהיו חמימות אבל כיון דכתיב חמימות תהיינה משמע דהוי ליווי על החדש שירחה שיהיו חמימות ולכך בשלמא אם כבר שכח לספור יוס' אחר אח"כ כעת כבר אין צידו לכיון שיהיו חמימות אבל אם עדיין לא שכח אח"כ יכול הוא לספור והוא מכיון שמבקש להיות חמימות ושנא ישכח ואם אח"כ שכח הוא לא פשע רק שכח ואינו ברכה לבטלה ועוד היה נראה כיון דכתיב בהקדמת ספרי טעו"ד מה"ת דנהי דבירושלמי ס"ל לר' יוחנן דחונסא כנאן דלא עביד היינו רק בדיני אדם שבין אדם לחברו אבל בדיני שמים בין אדם לתקום הוי חונסא כנאן דעביד ורחיה ממשחו"ל היבחדם לשמות מלוא זנאנא ולא עשאה מעלה עליו כאינו עשאה וא"כ אם שכח מלספור יוס' אחד הוי ראוי לומר דהוי חונס והוי כאילו סיפר ונחשבו חמימות אך זה אינו מוסב דשכחה יהי' חונס דיש לעות דשכחה הוי פשיעה לכך אם כבר שכח לא יברך משפק אבל אם עדיין לא שכח הוי ס"ס שמא לא ישכח ואם ישכח שמא הוי חונס ונחשב חמימות לכך יברך ואף לפת"ש בספר החיים בס'מן ק"ח דשכחה אף להסוברים דלא הוי פשיעה מ"מ גם חונס אינו רק שונג מ"מ נראה דהיינו ברוב בני אדם אבל ב'זיש הזה הטרוד מאוד צפרנסחו ובעסקיו בחיש כזה ודאי הוי שכחה אינם ולכך באם כבר שכח דזה שכיח בהרבה אנשים לא פלוג חז"ל ואמרו בכולם שלא לברך עוד דבהרבה ב"א אין שכחה חונס אבל להבא ב'זיש שיהי' חושש שיכחח זה לא שכיח רק ביחיד הטרוד מאוד בזה יכול לסמוך דבו הוי שכחה חונס ונחשב כנאן דעביד והנה זה אינו כותב לסניף אבל בלא"ה יפה דן רו"מ ש"ספור וכת"ש לעיל בטעם הראשון וא"ש :</p>		

שו"ת אור לציון חלק א - אורח חיים סימן לו

כתב רבינו הרמב"ם (פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ב) ז"ל: מצות עשה לספור שבע שבתות תמימות מיום הבאת העומר וכו', ומתחילת היום מונין, לפיכך מונה בלילה מליל ששה עשר בניסן. שכן ולא מנה בלילה מונה ביום וכו', וצריך לברך בכל לילה ברוך אתה וכו', קודם שיספור וכו', מבואר בדבריו דלכתחילה מונה בלילה, ובדיעבד אם לא ספר בלילה סופר ביום, וממש"כ אח"כ דצריך לברך בכל לילה וכו', ולא קאמר וכסופר מברך סתמא, משמע דהברכה מברכין דוקא בלילה אבל ביום לא, שהרי כבר הקדים ללמדנו אימתי מונין לכתחילה

והנה מרן השו"ע (סי' תפ"ט ס"א) פסק בליל ב' אחר תפילת ערבית מתחילין לספור העומר. ואם שכח לספור בתחילת הלילה הולך וסופר כל הלילה, ושם (סע' ז') כתב: שכח ולא בירך כל הלילה יספור בלא ברכה, ע"כ. וכך נעין בלשון מרן השו"ע נמצא דמסכים עם הר"מ בחדא ופליג עליה בחדא, מסכים לדעת הר"מ דהשוכח ולא ספר כל הלילה סופר ביום בלא ברכה, ופליג עליה בחדא, דמהרמב"ם משמע דבלילה אין הבדל אם יספור בתחילת הלילה או בסופו, וכל שסופר בלילה שפיר מקיים המצוה לכתחילה, שכ"כ לפיכך מונה בלילה מליל ט"ז בניסן, ולא הדגיש שמתחילת ליל ט"ז מונין, ומשמע דכל הלילה שוה בד"ז, וכן משמע קצת ממש"כ אח"כ (בהל"כ"ג) דאם שכח ולא מנה בלילה מונה ביום, ולא כתב בתחילת הלילה, משמע דכל הלילה חשיב זמנה לכתחילה, ואילו מדברי מרן השו"ע שכתב שכח ולא ספר בתחילת הלילה הולך וסופר וכו', מוכח דס"ל דעיקר הספירה בתחילת הלילה דוקא, והסופר אח"כ חשיב כדיעבד

ויש להבין מה טעם שינה מרן מדעת הרמב"ם ז"ל בד"ז, ומה יסוד מחלוקת

ועוד יש להבין בדעת הרמב"ם גופא, דמאחר וס"ל דספירת יום מהני כמש"כ כאן, וכ"פ גבי קצירת העומר (שם ה"ו וה"ז) ז"ל: מצוותו להקצר בלילה וכו', וכל הלילה כשר לקצירת העומר, ואם קצרוהו ביום כשר, ומקורו (ממתניתין מנחות דף ע"א ע"א), א"כ מ"ט סובר הר"מ דעל ספירת יום אינו מברך (וכדדייקין לעיל

ואין לומר דמטעם ספק פסק דלא יברך, דדרכו של הר"מ לפרש בכל כה"ג דמקצת מהגאונים סוברים כך והוא דעתו שונה, כנודע

וכדי לבאר סוגיא זו על נכון נקדים תחילה שיטות הראשונים בד"ז. והנה ידועים דברי התוס' (מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר למקדש), שהביאו דברי בה"ג שכתב דאם שכח לספור בלילה סופר ביום, וכתבו דהיה נראה לסייעו מסתם מתניתין דסוף פרקין (שם ע"א ע"א) דתנן מצוותו בלילה לקצור ואם נקצר ביום כשר, אלא דר"ת פליג על זה וס"ל כאידך סתמא דמתניתין (פ"ב דמגילה דף כ' ע"ב) כל הלילה כשר לקצירת העומר וכו', ודייקין מינה דקתני לילה דומיא דיום, מה דיום בלילה לא, אף דלילה ביום לא וכו', עיין שם, מבואר בדבריהם דלדעת בה"ג מצוות ספה"ע בין בלילה ובין ביום, ואילו ר"ת והתוס' סוברים דספה"ע בלילה דווקא

עוד כתבו שם בסוה"ד ז"ל: עוד פסק בה"ג שאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעיא תמימות, ותימה גדולה היא ולא יתכן, ע"כ. ומשמע דלמדו בדעת בה"ג דס"ל דכל המ"ט יום הם מצוה אחת, ולכן אם חיסר יום אחד תו לא קרינן ביה תמימות, והם ז"ל פליגי וס"ל דכל יום מצוה בפני עצמה

ומצינו שיטה ג' בד"ז, והיא שיטת רב סעדיה גאון. דס"ל דאם שכח לספור באחד מן הימים יברך בימים שלאחריו, חוץ מלילה הראשון שאם שכח ולא בירך בו, שלא יברך עוד, וכ"כ הטור (א"ח סי' תפ"ט) ז"ל: כתב עוד בה"ג שאם שכח לברך באחד מן הימים שלא יברך עוד בימים שלאחריו, ורב סעדיה כתב שאם שכח באחד מן הימים יברך בימים שלאחריו, חוץ מלילה הראשון שאם שכח ולא בירך בו שלא יברך עוד, ורב האי כתב בין בלילה הראשון בין בשאר לילות אם שכח ולא בירך לא יברך בשאר לילות, וכ"כ הר"י. ע"כ. אמור מעתה דג' שיטות בדבר

א. שיטת בה"ג, דס"ל דספה"ע בין בלילה ובין ביום, וס"ל נמי דאם דילג יום א' שלם שוב אינו סופר, וכ"פ רב האי גאון והר"י

ב. שיטת ר"ת והתוס', דספה"ע בלילה דוקא ולא ביום, וס"ל נמי דכל יום מצוה בפני עצמה

ג. שיטת רב סעדיה גאון, דס"ל שאם שכח בשאר ימים ממשיך לספור בברכה, אבל אם שכח לילה הראשון לא יברך עוד

ונראה לבאר דיסוד מחלוקתם בביאור גדר תמימות דקרא, דבקרא כתיב (ויקרא כ"ג) וספרתם לכם ממחרת השבת וכו', שבע שבתות תמימות תהיינה וגו'. ולכן"ע תמימות ר"ל שלימות, אלא דפליגי אהיכא קאי, והנה התוס' ור"ת דס"ל דמצות ספה"ע בלילה דוקא ולא ביום, וס"ל נמי דכל יום מצוה בפנ"ע, צ"ל דמפרשים

דתמימות קאי אכל לילה ולילה, וממילא בע"כ לפרש דתמימות היינו מתחילת הלילה דווקא, ואי מאחר לספור תוך הלילה אימעוט מתמימות דספירה, ולדעתם ז"ל אינו ענין להא דכל הימים יעכבו זה את זה, וכך מפורש בדבריהם (במנחות שם), שכתבו דיכול לספור בבין השמשות, והביאו סברא דאפילו לספור ביום סמוך לחשיכה (ר"ל מבעו"י הקודם) עדיף, משום תמימות. (ומש"כ אח"כ ע"ז ואין נראה, ר"ל דאה"נ משום רווח דתמימות אפשר דהכי עדיף טפי, אלא דאין נראה לעשות כן למעשה כיון דבעינן ספירה באותו יום ולא ביום הקודם, (ודו"ק

ובה"ג דס"ל דספירת יום נמי מהני, מפרש דתמימות קאי אכל היום כולו, ורק אם לא ספר לילה ויום שלמים לא חשיב תמימות, וממילא לפ"ז כל הלילה זמנו

ורב סעדיה גאון שמחלק בין יום א' דספירה לשאר ימים, צ"ל דמפרש דתמימות קאי אשבע שבתות דסמיך ליה, ובעינן דכל השבע שבתות כולן להיות תמימות, ולא די בימים לחודיהו, (אפילו לילה ויום). ובאשר ע"כ סובר דאם חיסר בספירת לילה ראשון לא יצא י"ח. משא"כ בשאר לילות, דכשספר בתחילה והתחיל המצוה, כיון דיש התחלה (וסוף) לספירתו, שפיר קרינן ביה שבע שבתות תמימות. (ובזה נתיישרה תמיהת האחרונים ז"ל על שיטתו)

ומעתה נוכל להבין שפיר את פסק הר"מ. ומה המקור לפסק השו"ע בזה, ואפשר לומר דהרמב"ם ס"ל כשיטת בה"ג, ולכתחילה סופר בלילה דווקא, אלא שאם לא ספר בלילה סופר ביום, ומה שסובר דביום אינו מברך, צ"ל דהיינו טעמא דאמנם ס"ל דתמימות קאי אכל היום כולו, אבל מ"מ המצוה דתמימות בשלמותה היינו דווקא היכא דסופר בלילה, משא"כ הסופר ביום, חסר לו בשלמות מצות התמימות, ובכה"ג לא תקנו חכמים ברכה. ומשו"ה פסק דסופר ביום בלא ברכה

ומרן השו"ע, שמכריע בין שיטות הראשונים, פסק לחומרא ככל השיטות, והיינו דחשש לכתחילה לשיטות התוס' ור"ת, דס"ל דתמימות קאי על הלילה וספירת יום לא מהני, וע"כ כ' דיספור בתחילת הלילה, כי היכי דלקיים מצות תמימות לכתחילה לכו"ע, ומש"כ דאם לא ספר בתחילת הלילה סופר והולך כל הלילה, היינו משום דאפשר דאף התוס' מודו דאם לא קיים התמימות אכתי יוכל לקיים את עצם מצות הספירה גם אח"כ במשך כל הלילה, ובפרט שמבואר בר"מ דכל הלילה כולו עדיין מקיים מצות תמימות, וע"כ הכריע מרן דסופר גם בשאר הלילה (ובברכה), ולאידך גיסא פסק, דאם לא ספר בלילה יספור ביום בלא ברכה, דכיון די"א דספירת יום לא מהני אינו רשאי לברך

ובדעת בה"ג נ"ל בס"ד לבאר ביאור חדש וליישב בזה תמיהת התוס' עליו, דהנה התוס' במנחות (שם), לאחר שהביאו דברי הבה"ג שסובר דאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעיא תמימות, כתבו הם ז"ל וזו לשונם, ותימה גדולה היא ולא יתכן, ע"כ. משמע מתוך דבריהם שהבינו בה"ג דס"ל דכל המ"ט יום הם מצוה אחת ארוכה ובעינן בה תמימות, והם ז"ל תמהו עליו ודחו דבריו מהלכה. ולפ"ז נסתפקו האחרונים, ומהם המנחת חינוך (מצוה ש"ו), **בדין קטן שהגדיל** בימי ספירת העומר, איך הדין בקטן שמנה בקטנותו כל הימים כהוגן, כשיגדיל ימשיך לספור בברכה או לא, דלכאורה אליבא דמ"ד שאם חיסר יום א' בספירה שוב אין כאן תמימות, ה"נ בקטן זה שלא התחייב אלא מדין חינוך בקטנותו, לא מהניא ספירתו זו לכשיגדיל, או נימא דסוף סוף תמימות קרינן ביה, עי' באחרונים

והנלע"ד דלשון התוס' כאן סתום מאוד, ולא ביארו כוונתם מה תימה גדולה שיש כאן ואמאי לא יתכן, ובפרט דאיירי בדברי בה"ג שדבריו דברי קבלה, היכי קאמרי שדבריו ז"ל לא יתכנו בלי ראייה תלמודית מכרעת, ונראה דהתוס' באמת למדו בדעת בה"ג, דס"ל שכל המ"ט יום הם מצוה אחת שלימה, וכשגומר המ"ט יום משלים המצוה, ומש"ה אם הפסיד לספור לילה א', לא קיים המצוה, וע"ז תמהו התוס' חדא דהוא תימה דכל הלילות מצוה א' היא, **ועוד דלא יתכן לפרש כן, דאם באמת כוונת התורה דלא מקיים המצוה אלא לאחר שישלמו כל המ"ט יום בשלימות, האיך תקנו חז"ל ברכה בכל לילה ולילה, ולא מצינו בשום מקום שחכמים יחלקו מצוה לחלקים ויתקנו ברכה על כל חלק**

אבל נראה בס"ד ליישב שיטת בה"ג, דלעולם גם הוא ז"ל סובר דכל יום ויום מצוה בפני עצמה. אלא דמפרש לתמימות דקרא באופן אחר, **וס"ל דכוונת תמימות היינו שיהיו כל המ"ט יום ברצף אחד**, וכגון אדם שנמצא בליל ה' לספירה ונזכר שאמש בליל ד' (וביזמו) לא ספר, כיצד ימנה ברצף א', ימנה היום ה', חסר ברציפות, שהרי אחרי ג' (שמנה שלשום) צריך לספור ד' ולא ה'. ימנה היום ד', גם זה א"א דמשקר בספירתו, וע"כ סובר בה"ג דבכה"ג הפסיד הספירה

ומצאתי און לפירושי, ממש"כ הרי"ץ גיאות בשם רב האי גאון (הב"ד הבה"ל סי' תפ"ט ס"ח ד"ה סופר) דהיכי דאשתלי יום א' יספור בליל שני שתי ספירות, (ויאמר אתמול היה כך וכך והיום כך וכך לעומר), וכיון דמני גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהיינה, עיין שם. ומשמע קצת דתמימות היינו שיהיו ברצף אחד, אלא דלפי דרכנו בבה"ג לא מהני השלמה היום לספירת אמש, (ואפשר דה"ט משום דבעינן בכל יום ספירתו שלו), ודו"ק

ונ"מ בדברינו, לאדם חולה ב"מ, שיודע שיצטרך לעבור ניתוח וכדומה, ולא יוכל לספור העומר במשך לילה ויום שלמים, אי רשאי להתחיל ולספור בברכה, או דילמא כיון שיודע בבירור שיאלץ להפסיק למשך יממה שלימה את ספירתו, מעיקרא ימנה בלי ברכה, ולפי מה שביארנו שגם בה"ג סובר דכל יום מצוה בפני עצמה, יוצא דלכו"ע כל לילה מצוה בפני עצמה, וממילא ימנה מעיקרא בברכה, אף על פי שיודע שיאלץ להפסיק. ובאמת אי אשתלי אח"כ ויאנס להפסיק ספירתו, הו"ל אנוס ואנוס רחמנא פטריה, ומ"מ אינו ענין לימים שמנה מקודם, (אלא דאחר כך לא יוכל להמשיך ולמנות בברכה לדעת בה"ג, דכיון שחיסר יום אחד תו אינם רצופים)

וכן נ"מ גם לילד שנעשה בר מצוה והגדיל בימי הספירה, דאם ספר מעיקרא בכל הימים בקטנותו, קיים לתמימות דקרא ומנה ברצף אחד, ולפ"ד ליכא מ"ד שישבור שהכל מצוה א' שלימה, ושפיר קרינן ביה תמימות תהיינה

ואף אם נאמר דספירה שספר בקטנותו לא מהניא ליה כשיגדיל וכמאן דליתא דמי, מ"מ מסתברא דכשם שאנו מצוים לחנך הקטן למצוות, וה"ט כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה ויורגל בקיום המצוות, הוא הדין נמי בגדול שהתחייב בחצי מצווה כשהגדיל (וכגון שהגדיל באמצעה), יתחייב לסיימה מדרבנן, כלומר דאף אם נאמר דבכה"ג פטור מהמצוה מדאורייתא, מ"מ יש לחייבו במצוה מדין חינוך

ונ"ל ראה לזה ממשמעות דברי הגרע"א ז"ל (בהגהותיו לשו"ע או"ח סי' קפ"ו ס"ב), שנסתפק בקטן שאכל כדי שביעה ביום האחרון לקטנותו, ובירך ברכת המזון קודם הלילה, וכשהגיע הלילה והגדיל, אכתי לא נתעכל המזון שבמעיו, אי חייב לחזור ולברך שוב ברהמ"ז או לא. מי נימא דכיון שהוא שבע כעת רמי עליה חיובא דאורייתא לברך, או נימא דלא חייבה תורה אלא למי שאכל נמי בגדלותו וחיובא אשעת אכילה קאי, עי"ש שהניח בצ"ע, ויש להבין אמאי העמיד הגאון ז"ל לספיקו בכה"ג שבירך בהיותו קטן. יותר הו"ל לידון בקטן שאכל כדי שביעה ועדיין לא בירך ברהמ"ז כלל, והגדיל, אי חייב לברך בכלל או לא, וספיקו יחול בין בבירך ובין בלא בירך, אלא ודאי משמע דמפשט פשיט ליה דאם לא בירך כלל בקטנותו, יצטרך לברך כשיגדיל ממה נפשך או מדאורייתא, או עכ"פ מדרבנן ומדין חינוך וכנ"ל

וזכר לדבר ממש"כ רש"י והרמב"ן (בפרשת עקב) עה"פ ושמתם את דברי אלה, ופרש"י אף לאחר שתגלו היו מצוינין במצוות, הניחו תפילין, עשו מזוזה, כדי שלא יהיו עליכם חדשים כשתחזרו, וכן הוא אומר הציבי לך ציונים עי"ש, ומשמע קצת דאף בגדול יש כעין גדר של חינוך

מסקנא דדינא, נ"ל דקטן שהגדיל בימי הספירה, אם ספר בימים שקודם שהגדיל כראוי מדי יום ביומו, דממשיך וסופר בברכה גם בגדלותו, (ויש צד לומר שבגדלות חייב מהתורה), וראיתי שמעין מש"כ כתב הגרצ"פ פראנק זצ"ל בשו"ת הר צבי (או"ח ח"ב סי' ע"ו), עיין שם

Les mots du jour à apprendre :

Il y a	אֵינָא
Il n'y a pas	לֵינָא
Il semble	נִרְאָה

Bon Limoud sur Matmidim !